

شرکت برق منطقه ای فارس

فارس
بازار برق

بورس انرژی به عنوان چهارمین بورس کشور جهت عرضه محصولات نفت و مشتقات نفتی، برق، گاز طبیعی، زغال سنگ، حق آلودگی و سایر حامل‌های انرژی فعالیت می‌کند.

مقدمه

- بازار برق ایران - اخبار، اطلاعیه‌ها، مکاتبات و دستورالعمل - های موجود از شرکت مدیریت شبکه برق ایران
- بازار برق منطقه‌ای فارس - اخبار فعالیت‌ها و پروژه‌های در دست اقدام همکاران دفتر از جمله برگزاری جلسات، گزارشات فصلی و ...

- دفتر بازار برق شرکت برق منطقه‌ای فارس به منظور اطلاع رسانی و معرفی فعالیت‌های بازار برق در سطح کشور و شرکت، اقدام به انتشار فصلنامه داخلی نموده است. قالب اصلی ارائه و درج اطلاعات در تمامی شمارگان فصلنامه به شرح ذیل است:
- مقدمه - به معرفی ماهیت، محتوا و بخش‌های هر شماره اشاره دارد.
- بازار برق - معرفی عمومی دانش و ادبیات بازار برق، اقتصاد انرژی، بورس انرژی

از کلیه صاحب‌نظران و علاقه‌مندان دعوت می‌شود تا
تقطعه‌نظرات خود را به آدرس دفتر بازار برق فارس
ارسال فرمایند.

در مورد مدل عمده فروشی، شرکت‌های توزیع برق نیز به نمایندگی از مصرف‌کنندگان (سمت تقاضا) به این بازار وارد می‌شوند و شرکت‌های توزیع برق، انرژی مورد نیاز مشتریان خود را مستقیماً از تولیدکنندگان خریداری می‌کنند. حتی مشتریان بزرگ نیز قادر خواهند بود که به صورت مستقل از این بازار، انرژی مورد نیاز خود را تهیه کنند. در شرایط کنونی بازار برق ایران در این دسته جای می‌گیرد.

در بازار خرده فروشی حتی مصرف‌کننده جزء نیز می‌تواند بر اساس قیمت‌های رقابتی ارائه شده توسط خرده‌فروشان، برق مورد نیاز خود را خریداری کند. در این بازار هر مصرف‌کننده به مقایسه قیمت‌های پیشنهاد شده توجه می‌کند و پایین‌ترین و قابل اعتمادترین عرضه‌کننده را انتخاب می‌کند. در ایران هنوز این مرحله از رقابت تجربه نشده است.

بازار برق چیست؟

بازار برق مکانی است برای خرید و فروش انرژی بین مصرف‌کنندگان مستقل و تولیدکنندگان انرژی. مهم‌ترین تفاوت انرژی الکتریکی و سایر کالاها، ضرورت توازن لحظه‌ای

عرضه و تقاضا است. در صورتی که این توازن به صورت ثانیه به ثانیه حفظ نشود، سیستم قدرت دچار فروپاشی شده و عواقب دردناکی همچون خاموشی یک منطقه و یا حتی همه کشور در یک لحظه، اثرات نامطلوبی به جای خواهد گذاشت. در صورتی که چنین اتفاقی سیستم قدرت در یک کشور را گرفتار کند برگرداندن سیستم به شرایط معمولی هزینه بسیار زیادی به اقتصاد آن کشور تحمیل خواهد کرد. بازارهای لحظه‌ای نسبت به اخبار مربوط به میزان تولید یا تقاضا در آینده حساس بوده و از این طریق قیمت در بازار لحظه‌ای تغییر می‌کند. این تغییرات و نوسانات غیر قابل پیش‌بینی شرایط را برای عرضه‌کنندگان و متقاضیان دشوار می‌کند. بر همین اساس عرضه‌کنندگان و متقاضیان برای فرار از خطرات ناشی از این نوسانات و تغییرات ناگهانی از انواع مبادلات و بازارهای جایگزین همچون بازارهای سلف، بازارهای آتی، قراردادهای اختیار و قراردادهای مابه‌التفاوت در بورس انرژی استفاده می‌کنند. بورس برق در ساده‌ترین شکل خود محلی

بازار برق

با توجه به کاهش تصدی‌گری و توجه به بخش نظارتی دولت و همچنین اجرای اصل ۱۴۴ قانون اساسی در چند سال گذشته شاهد تغییر روند تفکیک وظایف وزارت نیرو در بخش‌های تولید، توزیع و انتقال برق از حالت انحصار کامل به سمت بازار رقابتی بوده‌ایم. خوشبختانه سال‌هاست که مفهوم رقابت به عنوان موتور محرکه افزایش بهره‌وری، مورد پذیرش عمومی قرار گرفته است. اما به هر حال هنوز در کشورهای در حال توسعه ایجاد ساز و کارهای رقابتی و گذار از تجدید ساختار یکی از چالش‌آفرین‌ترین موضوعات اقتصادی است. یکی از موارد پر دغدغه در کشور ما مسأله رقابتی شدن صنعت برق می‌باشد و این تجربه با آغاز قرن ۲۱ به صورت جدی مطرح و اجرا شده است. در این بازار، نقش دو عامل اساسی عرضه و تقاضا مانند هر بازار دیگری در تعیین قیمت بسیار مهم می‌باشد. رقابتی کردن بازار برق مستلزم رقابتی شدن این بازار در سطوح تولید، انتقال و توزیع یا به صورت کلی در سمت عرضه و تقاضا است.

مراحل تجدید ساختار در بازار برق (مبانی حرکت از انحصار به سمت رقابتی) در قالب مدل‌های مختلف قابل ذکر است که عبارتند از:

- ✓ انحصار کامل
- ✓ نمایندگی خرید
- ✓ بازار عمده فروشی
- ✓ بازار خرده فروشی

در مورد نمایندگی خرید، تولیدکنندگان برق، تولید خود را به نمایندگی خرید می‌فروشند. نمایندگی خرید، انحصار کامل در خرید از تولیدکنندگان و فروش به شرکت‌های توزیع برق را بر عهده دارد.

کشور بعهده دارد. به موازات بازار برق ایران در کلیه شرکت‌های برق منطقه‌ای و شرکت‌های توزیع، دفتری با همین عنوان ایجاد گردید که وظیفه آن ایجاد ارتباط بین این شرکت‌ها با بازار برق ایران بود و کلیه دستورات بازار برق کشور توسط این دفاتر در شرکت‌ها اجرا می‌شد.

فعالیت بازار برق به سه بخش کلی تقسیم می‌شود:

۱. فروش انرژی تولیدی نیروگاه‌ها به شرکت مدیریت شبکه
۲. خرید انرژی و برق مورد نیاز مصرف کنندگان از شرکت مدیریت شبکه
۳. مدیریت و هدایت شبکه‌های انتقال و فوق توزیع.

بخش فروش برق تا قبل از جدایی نیروگاه‌ها از شرکت‌های برق منطقه‌ای بود و بیشتر فعالیت بازار برق در شرکت‌ها بر روی این بخش بوده است. در این بخش هر نیروگاهی که دارای شرایط زیر باشد می‌تواند وارد بازار شده و در رقابت شرکت کند:

- ❖ دارای پروانه بهره برداری و تولید باشد.
- ❖ به شبکه سراسری انتقال متصل باشد.
- ❖ کنتورهای هوشمند مورد تأیید بازار و با قابلیت قرائت از راه دور بر روی هر واحد نصب شده باشد.
- ❖ تجهیزات و سنسورهای سنجش دما که مورد تأیید بازار برق باشد در نیروگاه نصب شده باشد.

مهم‌ترین اهداف شکل‌گیری بازار برق ایران عبارتند از:

- ایجاد محیط رقابتی و جلوگیری از انحصار
- شفافیت هزینه‌ها
- کشف قیمت تمام شده برق
- جبران کمبود منابع دولتی برای سرمایه‌گذاری
- تبعیت از قوانین بین‌المللی برای ورود به عرصه تجارت جهانی برق
- افزایش بهره‌وری اقتصادی

بارزترین مشخصات بازار برق ایران

★ ساختار بازار برق ایران مدل آژانس خرید است و همه تولیدکنندگان و متقاضیان موظف به حضور در بازار برق هستند؛ به علاوه قیمتی که از سوی بازار به صورت رسمی اعلام می‌شود، قیمت موزون (متوسط وزنی پیشنهادهای پذیرفته شده از سوی بازار) در هر بازه زمانی اجرایی بازار است.

برای ارائه پیشنهادهای قیمت برای عرضه کنندگان و مصرف کنندگان می‌باشد.

بورس انرژی نیز در راستای

خصوصی سازی و توسعه بازار برق در اواخر سال ۱۳۹۲ با هدف شکل‌گیری فضای رقابتی بیشتر ایجاد گردید. بورس انرژی ایران در ابتدا بر مبنای بورس برق شکل گرفت. فرآیند اولیه شکل‌گیری این بورس از ایده مقررات زدایی در صنعت برق ناشی می‌شود.

بازار برق ایران

شرکت مدیریت شبکه برق ایران از سال ۱۳۸۲ و

با هدف افزایش بهره‌وری و حداقل نمودن هزینه‌ها و همچنین تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در صنعت برق فعالیت خود را آغاز کرد. طبق بند ۳ ماده ۲ و بند ۴ ماده ۷ اساسنامه، این شرکت موظف به ایجاد و توسعه بازار و بورس برق

می‌باشد. شرکت مدیریت شبکه برق ایران به عنوان بهره‌بردار مستقل سیستم شناخته می‌شود که دو مسئولیت اصلی بهره‌برداری سیستم و مدیریت مالی و اطلاعاتی معاملات در بازار را بر عهده دارد. برابر با آیین‌نامه تعیین وضعیت خرید و فروش بازار برق ایران، این شرکت به عنوان مدیر بازار و مرکز راهبردی شناخته می‌شود. مسئولیت هدایت و کنترل بر بازار برق کشور بر عهده هیأت تنظیم بازار برق است. این هیأت به عنوان مرجع مستقل، مسئولیت نظارت بر بازار را بر عهده داشته و اعضای آن از سوی وزیر نیرو تعیین می‌شوند. لازم به ذکر است که شرکت مدیریت شبکه برق ایران وجوه دریافتی از نیروگاه‌ها و ترانزیت برق را بین خریداران برق مصرفی بازار سرشکن می‌نماید تا نهایتاً تراز مالی صفر شود.

یکی از مهم‌ترین زیرمجموعه‌های این شرکت بازار برق ایران است که در تاریخ ۱۳۸۲/۰۸/۰۱ راه‌اندازی گردید. این واحد وظیفه کنترل و مدیریت خرید و فروش برق را در

انتقال بود که عمده‌ترین درآمد شرکت (حدود ۷۵٪) از محل این بخش تأمین می‌شود.

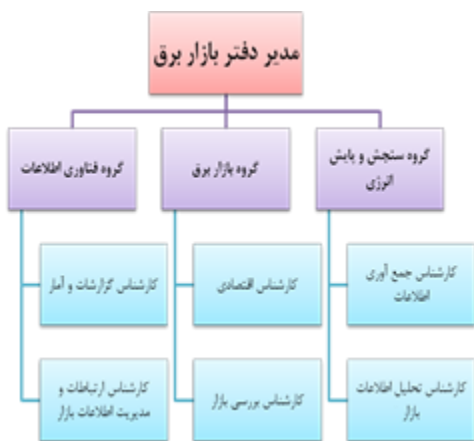
در حال حاضر دو بخش **آمدگی خطوط و ترانس‌ها** (بیشترین سهم درآمد) و **انرژی عبوری** با بخش درآمدی خدمات انتقال مرتبط می‌باشند، همچنین دفتر بازار برق فارس مجری نصب و نگهداری کنتورهای بازار برق، دریافت کننده و کنترل کننده صورتحساب انتقال و رابط مستقیم با دفتر عملیات بازار برق ایران می‌باشد.

از راه‌های افزایش بهره‌وری و حداکثر نمودن درآمد در بازار برق می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

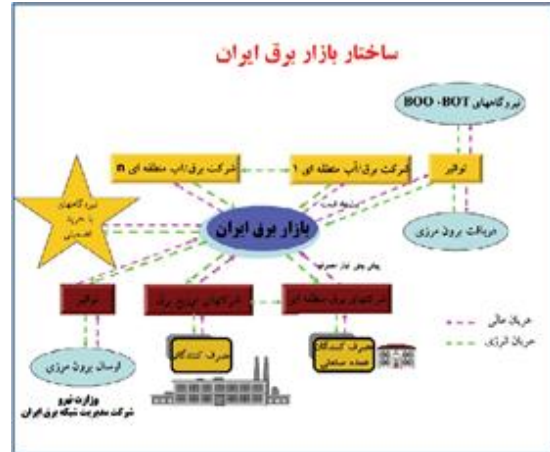
- ✓ **انجام شدن زمان تعمیرات و سرویس‌های خطوط و ترانس‌ها در حداقل زمان ممکن و در ماه‌ها و ساعات کم باری شبکه**
- ✓ **کنترل پیوسته کنتورهای بازار برق به منظور رفع خرابی و خروج آن‌ها**

✓ **کاهش تلفات شبکه به منظور افزایش انرژی عبوری**
لازم به ذکر است که دفتر فنی انتقال نیز وظیفه بروزرسانی و کنترل اطلاعات شبکه انتقال در سامانه معانت برنامه‌ریزی مدیریت شبکه برق ایران را به عهده دارد. لیکن رسیدن به وضعیت بهینه شبکه در بازار برق همکاری تمام بخش‌های مرتبط شرکت برق فارس همچون معاونت طرح و توسعه، دیسپاچینگ و ... را می‌طلبد.

چارت سازمانی دفتر بازار برق فارس از سال ۱۳۹۶ تا کنون به صورت زیر تغییر داده شده است:

همکاران این شماره : آقای محمدرضا گل‌ساز شیرازی (۲۲۱۵) - خانم الهام ضرغامیان (۲۲۵۹) - خانم نرگس زمانی (۲۲۱۲)

- ★ مکانیزم پرداخت به فروشندگان بر مبنای روش پرداخت تمایزی (پرداخت بر مبنای پیشنهاد Pay As Bid) می‌باشد. در این حالت نرخ پرداختی به فروشندگان پذیرفته شده در بازار برق، بر اساس نرخ پیشنهادی خود فروشنده می‌باشد. ضمناً پیشنهاد به صورت لحظه‌ای و ساعت به ساعت می‌باشد.
- ★ بازار برق ایران، بازار عمده فروشی می‌باشد.
- ★ مدل بازار، بازار روز قبل و حراج یک طرفه می‌باشد.

بازار برق فارس

هر سازمان به عنوان یک موجود زنده نیازمند تحول و دگرگونی برای سازگاری بیشتر با محیط خود می‌باشد؛ شرکت برق منطقه‌ای فارس نیز از این قاعده مستثنی نبوده و با پیروی از روند تجدید ساختار در کشور، اقدام به ایجاد دفتر بازار برق نموده و برای ایجاد فضای سالم رقابتی، خصوصی‌سازی و برون‌سپاری وظایف را سرلوحه کار خود قرار داده است. دفتر بازار برق شرکت برق منطقه‌ای فارس از نیمه دوم سال ۱۳۸۲ شروع به کار کرد. در ابتدا نرم‌افزار خاصی برای این دفتر طراحی و راه‌اندازی نشده بود و اطلاعات با فاکس رد و بدل می‌شد. در آن زمان محاسبه کلیه مصارف و خرید برق بر عهده دفتر بازار برق بود و به شرکت توزیع واگذار نشده بود. اما به تدریج کلیه مصارف به غیر از مصرف صنایع بزرگ به شرکت توزیع واگذار گردید. پس از آن به مرور خصوصی‌سازی نیروگاه‌های دولتی آغاز شد و کلیه نیروگاه‌ها بجز نیروگاه‌های دیزلی از برق منطقه‌ای فارس جدا گشتند. بنابراین تنها بخشی که در اختیار شرکت برق منطقه‌ای فارس باقی ماند شبکه